

สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

21 เมษายน 2563

ถึง ประธานสถานบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทุกประเทศ

การระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนมากมายและเป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อสิทธิในชีวิตและสุขภาพในทุกที่ สิ่งนี้เป็นบททดสอบความสามารถในการพื้นคืนสู่ปกติของสังคมและสิทธิมนุษยชนควรเป็นศูนย์กลางของการตอบสนองของเรา

ข้าพเจ้าต้องการใช้โอกาสนี้เพื่อรับทราบและยกย่องบทบาทที่สำคัญที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีบทบาทในการตอบสนองต่อสถานการณ์พิเศษเหล่านี้ งานที่ท่านและเจ้าหน้าที่ของท่านดำเนินการที่แนวหน้า (Frontline) ใน การตอบสนองต่อความท้าทายเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจ สิ่งนี้นำไปสู่การระบุถึงแนวทางปฏิบัติที่ดี (Good practices) และข้าพเจ้าขอแนะนำให้ท่านแบ่งปันประสบการณ์และบทเรียนกับเครือข่ายของท่าน และเจ้าหน้าที่ของข้าพเจ้า จดหมายนี้และบันทึกช่วยจำ (Aide memoire) ที่แนบ ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการยอมรับเรื่องนี้โดยมีจุดประสงค์ในการช่วยเหลืองานของท่านด้วยคำแนะนำเพิ่มเติม (Further guidance) ในขณะที่ท่านพิจารณาว่าจะมีส่วนร่วมในความพยายามเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในการระบาดใหญ่อย่างไร

มาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศให้กรอบทางกฎหมายที่สำคัญซึ่งสามารถเสริมประสิทธิภาพ ของการดำเนินการ (Interventions) ของเรา ให้ความสนใจกับคนที่มักถูกทิ้งไว้เบื้องหลัง เช่น คนพิการ ชนพื้นเมือง ท้องถิ่นดั้งเดิม และชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย และผู้หลั่งเหลัง คนในพื้นที่ที่มีความชัดແย় และโดยเฉพาะผู้สูงอายุ นี้เป็นสิ่งสำคัญหากเราต้องต่อสู้กับไวรัสอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้คนที่อาศัยอยู่ในสถาบัน รวมถึงผู้สูงอายุจำนวนมาก และคนที่ถูกกักครัวในเรือนแพ เป็นหนึ่งในกลุ่มที่จะเสี่ยงต่อการติดเชื้อ

มาตรการด้านสาธารณสุขทั้งหมดควรดำเนินการโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติใดๆ โดยเน้นความโปร่งใส และการแบ่งปันข้อมูลที่สามารถเสริมกำลังผู้คนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันสุขภาพ ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และเน้นหลักฐาน เป็นสิ่งสำคัญในการจำกัดตราบาป การเลือกปฏิบัติ การเหยียดเชื้อชาติ และความเกลียดกลัวต่างชาติ

มาตรการฉุกเฉินซึ่งจำกัดสิทธิในอิสรภาพในการเคลื่อนย้ายควรเป็นไปตามสัดส่วนของความเสี่ยง ระยะเวลา และความปลอดภัย สิทธิของผู้ถูกกักกันต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงสิทธิในอาหาร น้ำ สุขอนามัย และสุขภาพ

ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวในการบรรยายสรุปฯสุดต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ในทุกขั้นตอนของการแพร่ระบาดของโรคนี้ รวมถึงการพื้นฟู ความมีความพยายามที่จะทำงานร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภาคประชาชน และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ข้าพเจ้ายินดีกับงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้มีส่วนร่วมในความท้าทายของโรคโควิด 19

หลายประเทศโดยหน่วยงานด้านสาธารณสุขได้พัฒนาแผนระดับชาติซึ่งใช้แนวทางหลายภาคส่วน (Multi-sectoral approach) ข้าพเจ้าขอแนะนำให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าถึงและบูรณาการอำนาจหน้าที่และกิจกรรมต่างๆ ในแผนระดับชาติตามความเหมาะสมเพื่อช่วยเหลือผ่านการสนับสนุน การเฝ้าระวัง และการสอบสวน การรับเรื่องร้องเรียน ความช่วยเหลือทางกฎหมาย คำแนะนำแก่รัฐบาล และอื่นๆ รวมถึง การสนับสนุนนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

โปรดทราบว่า สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันกับผู้ประสานงานของสหประชาชาติ (UN Resident Coordinators) และทีมของสหประชาชาติประจำประเทศ (Country Teams) ในพื้นที่ที่ทำงานร่วมกับหุ้นส่วนระดับชาติเกี่ยวกับมาตรการตอบสนองและการฟื้นฟู การสนับสนุนของท่านในบริบทนี้จะเป็นสิ่งสำคัญในการขยายการเข้าถึงของเราและบรรลุผลประโยชน์ที่เรากำหนดเป้าหมาย เเละการสหประชาชาติกำลังอกรายงานว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและโรคโควิด 19 ในสัปดาห์นี้ และเรามาดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในทุกๆ สถานการณ์ที่ไม่คาดเดาไว้ล่วงหน้า รวมถึงการจัดการภัยคุกคามและผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว ซึ่งข้าพเจ้าเกรงว่าจะมีผลกระทบอย่างมากต่อประเทศไทยต่างๆ ในหลากหลายทาง

โควิด 19 เป็นไวรัสตัวใหม่และเป็นสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เราทุกคนกำลังเรียนรู้และค้นหาวิธีการใหม่ในการต่อสู้กับโรคและลดผลกระทบให้น้อยที่สุด เจ้าน้ำที่สำนักงานข้าหลวงใหญ่ฯ ที่สำนักงานใหญ่และที่พื้นที่พร้อมที่จะสนับสนุนท่านและผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ในการจัดการกับความท้าทายของการระบาดของโรคโควิด 19 ด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

Ms. Michelle Bachelet

ข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชน

สำเนา คณะผู้แทนภาครประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา

บันทึกข่าวจำ: สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สิทธิมนุษยชน และโรคโควิด 19 *

บทนำ

การระบาดของโรคโควิด 19 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนพร้อมด้วยมิติ ด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ การตอบสนองทางการแพทย์สามารถตอบสนองต่อความท้าทายด้านสิทธิมนุษยชน ในวงกว้าง ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากวิกฤตด้านสุขภาพหรือมาตรการในการควบคุม ผลกระทบของโรคโควิด 19 ต่อประเทศต่างๆ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงและการแพร่กระจายของไวรัส โครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพ การเตรียมความพร้อม และมาตรการตอบสนอง รวมถึงบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม นอกจากนี้ ยังจะส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลและส่วนต่างๆ ของประชากรในรูปแบบที่แตกต่างกัน

เอกสารนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการบูรณาการสิทธิมนุษยชนในการเตรียมความพร้อม และตอบสนองต่อโรคโควิด 19 โดยการระบุประเด็นสำคัญ สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติรับทราบถึงงานที่มีความสำคัญที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการทั่วโลกเพื่อตอบสนอง ต่อการระบาดใหญ่และเสนอแนวทางนี้เพื่อเสริมความพยายามดังกล่าวและแบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดี เป็นเอกสารที่มีพลวัตและสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจแก้ไขได้ตามสถานการณ์และประสบการณ์

1. การเตรียมพร้อม: การประสานงานการจัดการเหตุฉุกเฉินด้านสาธารณสุขแห่งชาติ

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมสำหรับ โรคโควิด 19 รวมถึงการทำให้มั่นใจว่า อำนาจหน้าที่และบทบาทที่เป็นอิสระถูกรวบเข้ากับกลไก ด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องในระดับชาติและระดับท้องถิ่นตามความเหมาะสม กลไกของรัฐบาล ควรประสานงานการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การบริการทางสังคม การศึกษา และการบังคับ ใช้กฎหมาย ในกรณีที่มีการสนับสนุนการดำเนินงานด้านสุขภาพและเพื่อแก้ไขผลกระทบของมาตรการที่เกี่ยวข้อง

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังได้รับการสนับสนุนในการระดมหน่วยงานภาคประชาสังคม ที่หลากหลาย 在การเตรียมความพร้อมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติในลักษณะที่สอดคล้องกับการรวม เป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Inclusivity) การมีส่วนร่วม (Participation) และการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) เช่น สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถและบูรณาการนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและองค์กรสตรี ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มเสี่ยงที่สูดในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางสังคมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการ ด้านสุขภาพ เช่นเดียวกับกลุ่มอื่นๆ เช่น ผู้อพยพ ชนกลุ่มน้อยด้านเชื้อชาติและชาติพันธุ์ ผู้สูงอายุ คนพิการ และประชากรชายขอบอื่นๆ วิธีนี้จะช่วยให้มั่นใจว่าผู้ที่เสี่ยงต่อการถูก “ทิ้งไว้ข้างหลัง” จะได้รับข้อความ จากชุมชนและมีโอกาสได้มีส่วนร่วม

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วม: บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเฝ้า ระวังและช่วยเหลือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามหลักฐานเป็นสิ่งสำคัญในทุกขั้นตอนของวิกฤต ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและการวินิจฉัยโรคในระยะแรกสามารถเข้าถึงได้และให้แก่ทุกคน ถ่ายทอดในภาษาต่างๆ และปรับให้เข้ากับความต้องการเฉพาะ รวมถึงคนพิการ ชนกลุ่มน้อยทางภาษา (Linguistic minorities) ชนพื้นเมืองท้องถิ่นดั้งเดิม และผู้อพยพ นอกจากนี้ ยังเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและบริการสนับสนุนสำหรับผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ ของความรุนแรงทางเพศและเกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ระหว่างการระบาด

* แปลจาก Aide memoire: NHRIs, Human Rights and COVID-19

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารເອົ້ວຕ່ອກມີສ່ວນຮ່ວມ: มาตรการເຕີມຄວາມພ້ອມສາມາດຮ່ວຍໃຫ້ປະຊາມມີສ່ວນຮ່ວມຍ່າງມີຄວາມໝາຍໃນການຕັດສິນໃຈແລະສ້າງກැໄກທີ່ຂ່າຍໃຫ້ຄຳປົກຊາ (Feedbacks) ແລະການຮ້ອງເຮືນ ຮັບພາລແລະສາບັນສີທີ່ມີນຸ່າຍືນແທ່ງໝາດຕົວຕັ້ງເປົ້າໝາຍທີ່ຈະຮັກພາພື້ນທີ່ຂອງພລເມືອງໃຫ້ເປີດວ່າງທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້ກາຍໃຫ້ສານການຟ່າຍືນນີ້ໃນຮຽນະກາຄປະຊາສັງຄມທີ່ມີຈິວິຕື່ວາຈຶ່ງມີສ່ວນຮ່ວຍໃນການວັດແລະໃຫ້ຂໍ້ເສັນອັນແກ່ຍ່າກັບປະສິທິພລເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນໜ່ວຍການຮະບາດ ຮົມຄື່ງການສ້າງຄວາມເຂື່ອມັນໃນຮະບບສຸຂພາພ

ສາບັນສີທີ່ມີນຸ່າຍືນແທ່ງໝາດສາມາດສ້າງເວົ້າສຳຮັບການເຂົ້າຮ່ວມ: ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ສາຮານໝາດສາມາດຮັບຢັບປັດຢູ່ໃນຮະດັບທົ່ວໂລມ ແລະຮະດັບໝາດ ທາກເປັນໄປໄດ້ ກລັກໄກການມີສ່ວນຮ່ວມຄວາມໃຫ້ຄວາມສົນໃຈເປັນພິເສດຖະກິບກຸລຸ່ມແລະປ່ຈະເຈັບບຸກຄຸລທີ່ມີຄວາມເສີ່ງຕ່ອກກຸກທອດທີ່ໄວ້ຂ້າງໜັງ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຈຳເປັນເແພາະ ພົບປະກາດ ອີເວັບໄວ້ການສົນໃຈຢ່າງເຮັ່ງດ່ວນ ເມື່ອພິຈາລາດີ້ງຂໍ້ຈຳກັດ (ເຊັ່ນ ການເວັນຮະຍະທ່າງທາງສັງຄມ) ສາບັນສີທີ່ມີນຸ່າຍືນແທ່ງໝາດສາມາດຈັດຕັ້ງສາຍດ່ວນ (Hotlines) ກຸລຸ່ມການສັ່ງຂໍ້ຄວາມທາງສັງຄມ (Social messaging groups)¹ ປິຈາລາດີ້ງໆ ເພື່ອໃຫ້ສາຮານໝາດສາມາດຮັບຢັບປັດຢູ່ໃຕ່ ແນວ່າການປະໜຸມແບບຕ່ອໜ້າຈະໄມ່ສາມາດກະທຳໄດ້ ແລະນຳຢັບຫາເຫັນນີ້ໄປຢ່າງໜ່ວຍງານທີ່ເກີ່ມາເພື່ອດຳເນີນການຕ່ອໄປ

ກາວິເຄຣະໜີແລະເຝົ້າຮວັງເບື້ອງຕົ້ນ: ສາບັນສີທີ່ມີນຸ່າຍືນແທ່ງໝາດໄດ້ຮັບການສັນບສຸນໃຫ້ດຳເນີນກາວິເຄຣະໜີເບື້ອງຕົ້ນເກີ່ມາເພື່ອການຮະບາດຂອງໂຣຄໂຄວິດ 19 ແລະມາຕրກາດ້ານສຸຂພາພທີ່ຈະສັ່ງຜລກະທບຕ່ອສີທີ່ມີນຸ່າຍືນໃນປະເທດຂອງພວກເຂົາ ໂດຍຄຳນິ້ງຄົງແໜ່ງນຸ່າຍືນທາງເພັດແລະສີທີ່ພລເມືອງ ສີທີ່ທາງການເມືອງສີທີ່ທາງເສເຮ່ຽຮູກິຈ ສັງຄມ ແລະວັດນອຮຣມ ນອກຈາກນີ້ ຍັງເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງປະເມີນສານການຟ່າຍືນທັງການຕອບສອນເນື່ອງຈາກຜລກະທບຂອງມາຕրກາດຮະຍະສັ້ນແລະຮະຍະຍາວທີ່ນຳມາໃຊ້ເພື່ອແກ້ໄຂຢັບຫາຂອງໂຣຄສີ່ງຈົ່ງສ້າງໃຫ້ເກີດຄວາມປະປາງໃໝ່ຈຸ່າ ຂຶ້ນ

ສາບັນສີທີ່ມີນຸ່າຍືນແທ່ງໝາດອາຈໃຫ້ຄວາມສົນໃຈກຳຄວາມເສີ່ງເພັດເຮືອງເພັດ ເຊັ່ນ ຄວາມເສີ່ງທີ່ອາຈໄດ້ຈາກການຕິດເຂົ້ອ ຄວາມຮຸນແຮງບັນພື້ນຮູນານຂອງເພັດ ການຂໍາຍາຄວາມໄມ່ເທົ່າເຖິມກັນທາງເສເຮ່ຽຮູກິຈຮ່ວງໜ້າ ຜູ້ຮຸງແລະຜູ້ໜ້າ ແລະການເບື່ອງເປັນທີ່ກັບພລກະທບ² ເຊັ່ນ ບຸກຄຸລທີ່ຈຸກຄວບຄຸມຕ້ວາ ຮົມຄື່ງໃນສານທີ່ກັກຕ້ວາຂອງສຳນັກງານຕຽບຄົນເຂົ້າເມືອງແລະສານທີ່ລືດອນເສົກພາອື່ນໆ ເຊັ່ນ ດ້ວຍຜູ້ອໝາຍພແລະຜູ້ລືກ້າຍ ສາບັນສີທີ່ມີນຸ່າຍືນແທ່ງໝາດ

ສາບັນສີທີ່ມີນຸ່າຍືນແທ່ງໝາດມີບໍທາທສຳຄັນໃນການຮະບູຖື່ງຄວາມເສີ່ງທີ່ບຸກຄຸລສິ່ງສູງເສີ່ຍອືສກາພຕ້ອງເພື່ອ ແລະເຮີຍກ່ອງໃຫ້ມາຕրກາດຮະບາດຜລກະທບ² ເຊັ່ນ ບຸກຄຸລທີ່ຈຸກຄວບຄຸມຕ້ວາ ຮົມຄື່ງໃນສານທີ່ກັກຕ້ວາຂອງສຳນັກງານຕຽບຄົນເຂົ້າເມືອງແລະສານທີ່ລືດອນເສົກພາອື່ນໆ ເຊັ່ນ ດ້ວຍຜູ້ອໝາຍພແລະຜູ້ລືກ້າຍ ສາບັນ

¹ ຜູ້ເພີ່ມເຕີມທີ່ Possible platforms include WhatsApp, Signal and Viber.

² ຜູ້ເພີ່ມເຕີມທີ່

ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยจิตเวช และการดูแลทางสังคม ศูนย์พื้นฟูยาเสพติดภาคบังคับ และเรือนจำ ซึ่งเประบangedต่อ การแพร่กระจายของไวรัส

การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง: สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถระบุและทำแผนที่ป้องกันบุคคล หรือกลุ่มต่างๆ ที่อาจไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมและการตอบสนอง ตลอดจนความเสี่ยงที่พวกรเข้าเผชิญ และตรวจสอบให้แน่ใจว่ามาตรการต่างๆ ได้แก้ไขปัญหาของพวกรเข้า ทุกสังคมรวมถึงคนยากจนขั้นแคร้น และบุคคลชายขอบซึ่งขาดการเข้าถึงการเชื่อมต่อ และผู้ที่จะเผชิญกับความยากลำบาก ได้รับการกำหนด มาตรการป้องกันและตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นประจำวันของพวกรเข้า:

- **ชนพื้นเมืองห้องถินดังเดิม** อาจประสบกับความท้าทายเนื่องจากการขาดน้ำดื่มที่สะอาด บริการด้านสุขภาพที่จำกัด และที่อยู่อาศัยที่แออัด ชนพื้นเมืองห้องถินดังเดิมที่อาศัยอยู่โดยเดียว อย่างสมัครใจ (Voluntary isolation) หรือติดต่อกรังแรก (Initial contact) ควรได้รับการยอมรับ ว่าเป็นกลุ่มที่มีความประจำบ้านเป็นพิเศษ ต้องได้รับความยินยอมอย่างเสรีและแจ้งล่วงหน้า (Free, prior and informed consent) จากชนพื้นเมืองห้องถิน เมื่อต้องทำการตัดสินใจ ที่มีผลกระทบต่อพวกรเข้าโดยตรง สำหรับชนพื้นเมืองห้องถินดังเดิมที่อาศัยอย่างโดยเดียว ด้วยความสมัครใจหรือติดต่อกรังแรก รัฐและฝ่ายต่างๆ ควรพิจารณาพวกรเข้าเป็นกลุ่มที่มี ความประจำบ้าน วงล้อมซึ่งป้องกันไม่ให้บุคคลภายนอกเข้าสู่ดินแดนของชนพื้นเมืองห้องถิน ดังเดิมควรดำเนินการอย่างเคร่งครัดเพื่อลักเลี่ยงการสัมผัสได้
- **บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเผชิญกับความเสี่ยงที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วงการระบาดของโรค** และความรวมมาตราการเฉพาะไว้ในแผนเผชิญเหตุเพื่อแก้ไขผลกระทบเหล่านี้ ข้อมูลที่มีชี้ให้เห็น ว่าบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมีแนวโน้มที่จะทำงานในภาคอุตสาหกรรมและมีอัตรา การว่างงานและความยากจนที่สูงขึ้น บริการสุขภาพที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบุคคล ที่มีความหลากหลายทางเพศ ควรดำเนินการต่อในช่วงวิกฤตดังกล่าว รวมถึงการรักษา และการทดสอบเชื้อไวรัส นอกสถานที่ ยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดการกับข้อมูลข่าวสารที่ผิด ที่ทำให้เกิดการตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ
- **ชนกลุ่มน้อยชาวขอบ** อาจเผชิญการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับข้อจำกัดด้านเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย และการเข้าถึงการศึกษา พวกรเข้าอาจเผชิญกับสภาพที่อยู่อาศัยที่ไม่ดีซึ่งมีการป้องกัน ด้านสุขอนามัยเพียงเล็กน้อย รวมถึงการขาดการเข้าถึงบริการหรือทรัพยากรด้านสาธารณสุข ที่สามารถป้องกันโรคโควิด 19 รวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคในภาษาของพวกรเข้า
- **ผู้อพยพ** อาจมีความเสี่ยงต่อการถูกตีตราและการเลือกปฏิบัติ และอาจถูกกีดกันด้านกฎหมาย นโยบาย และการปฏิบัติจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บริการด้านสุขภาพ และการตอบสนองการพื้นฟู อันเป็นผลจากสถานะการเข้าเมืองผิดกฎหมาย ผู้อพยพซึ่งเดินทาง ใช้ชีวิต และทำงานในสภาพ ที่ไม่เหมาะสมและไม่ปลอดภัย รวมถึงคนไร้บ้าน คนที่อาศัยในสถานสงเคราะห์ที่แออัด ค่ายทั้งที่ เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ หรือที่พักอาศัยที่ไม่เหมาะสม อาจเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของ ไวรัสอย่างรวดเร็ว

- คนที่อาศัยอยู่ในนิคมตึ้งกินฐานนอกรอบบ้าน สถานพักพิงฉุกเฉิน และคนเรื่องร่อน ไม่สามารถเข้าถึงน้ำ สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม มีความเสี่ยงต่อไวรัส การติดเชื้อและความยากลำบากทางเศรษฐกิจอาจส่งผลให้ผู้คนต้องเผชิญกับการขับไล่และการไร้ที่อยู่
- คนพิการและผู้สูงอายุอาจเผชิญกับความท้าทายเพิ่มเติมอันเป็นผลจากการเคลื่อนไหวที่จำกัด ความยากลำบากในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ศินค้าและบริการ การกีดกันทางสังคมและการถูกติตรา

2. การรับมือกับโรคโควิด 19: การเคารพในสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางสังคม

หน้าที่ในการคุ้มครองชีวิตประชาชน หมายถึง การที่รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อจัดการกับเงื่อนไขที่นำไปสังคมที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน หรือการดำเนินการปกป้องประชาชนเพื่อให้สามารถอุปโภคสิทธิในการมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี โดยเงื่อนไขที่นำไปเหล่านี้ได้รวมถึง การคุ้มครองเรื่องการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อที่คุกคามชีวิตของประชาชนด้วย (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ, ข้อคิดเห็นที่นำไปขยายผล 36, ย่อหน้าที่ 26)³

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ถูกสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการรับมือกับโรคโควิด 19 ภายใต้หน้าที่และอำนาจที่มี รวมถึงภายใต้ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในด้านสุขภาพและด้านความปลอดภัย ตลอดจนภายใต้การได้รับอนุญาตให้เจ้าหน้าที่สถาบันสิทธิฯ มีความสามารถในการประสานงานกับกลไกที่ทำหน้าที่จัดการกับเหตุฉุกเฉินด้านสุขภาพของชาติ โดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรติดตามสถานการณ์ของโรคโควิด 19 และสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นสำคัญต่างๆ พร้อมทั้งวิธีจัดการกับปัญหา และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโรคโควิด 19 ทั้งนี้ ได้มีบางข้อห่วงกังวลด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเป็นปัญหาในช่วงของการรับมือกับโรคโควิด 19 หากไม่ได้รับการแก้ไข ดังนี้

- หากรัฐบาลได้มีการประกาศภาวะฉุกเฉิน สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรระลึกถึงลักษณะพิเศษของประกาศดังกล่าว ซึ่งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำเป็นต้องศึกษาขอบเขต และข้อจำกัดด้านสิทธิมนุษยชนจากประกาศดังกล่าวอย่างครอบคลุมและแม่นยำ โดยประกาศดังกล่าวจะต้องเคราะห์ต่อบทบัญญัติของบรรทัดฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ในเรื่อง การเลี่ยงพันธกรณี (Non-derogable) ที่ปรากฏตามข้อ 4 แห่งกติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (โดยได้มีการตีความไว้ปรากฏในข้อคิดเห็นที่นำไปขยายผลที่ 29)⁴ ในส่วนของมาตรการการเฝ้าระวังและการแทรกแซงที่ได้จำกัดสิทธิในการชุมนุม

³ ดูเพิ่มเติมที่

https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/1_Global/CCPR_C_GC_36_8785_E.pdf

⁴ ดูเพิ่มเติมที่

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2f21%2fRev.1%2fAdd.11&Lang=en

โดยสงบจะต้องเป็นไปตามกฎหมายและสัดส่วนความจำเป็นอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรจะลีกถึงพันธกรณีขั้นต่ำของการห้ามประเทศว่าด้วย สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม หลักการห้ามผลักดันกลับ (Non - refoulement) และการห้ามขับไล่ (Prohibition of collective expulsion) รวมถึงการห้ามการกักขัง โดยพลการ ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรให้คำแนะนำอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับกรอบทางกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดในเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย การชุมนุม และการแสดงออก รวมทั้ง ข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับการกักตัวโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรสนับสนุนในเรื่องข้อจำกัด (restriction) ด้านเวลาที่ไม่ควรล่วงล้ำสิทธิของประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ตลอดจน ทำความเข้าใจและจัดการกับข้อจำกัดที่เกิดขึ้นภายใต้มิติเรื่องเพศด้วย นอกจากนี้ มาตรการต่างๆ ควรได้รับการบทวนและเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายและสัดส่วนความจำเป็นอย่างเหมาะสม ในส่วนของข้อจำกัดในเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย หรือข้อจำกัดในการเข้าประเทศหรือพำนัก ในประเทศ ควรกำหนดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิในการขออภัย ของบุคคล ทั้งนี้ กรอบทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อรับมือกับโรคโควิด 19 จะต้องทำให้มั่นใจ ว่าจะไม่เป็นการเลือกปฏิบัติและไม่เป็นการตีตรา แต่เป็นไปเพื่อรักษาความเป็นมนุษย์
- การติดตามและการเฝ้าระวังด้านสุขภาพในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 ควรคำนึง ถึงจุดประสงค์ในเรื่องประโยชน์สาธารณะในด้านสาธารณสุขเป็นหลัก โดยคำนึงรายได้ ข้อจำกัดทั้งช่วงเวลาและขอบเขตที่จำเป็นในแต่ละสถานการณ์ นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชน แห่งชาติควรทำให้มั่นใจว่ามาตรการที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องด้านสุขภาพ จะไม่กำหนดมาตรการไปในทางที่ผิด กล่าวคือ กำหนดไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในเรื่อง การรับมือโรคโควิด 19 ด้วยการดำเนินการรวมข้อมูลที่เป็นความลับต่างๆ
- สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการบรรเทาผลกระทบจาก โรคโควิด 19 ที่เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการแพร่กระจายของไวรัสในสถานที่คุณชั้ง สถานกักกัน ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รวมถึงสนับสนุนให้ปฏิบัติตามมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง กับการลิด落เสรีภาพ โดยมาตรการที่เป็นไปได้ในการรับมือกับเรื่องดังกล่าว เช่น การแยกบุคคล ออกจากคนที่มีสุขภาพดี การจัดพื้นที่เพื่อแยกการดูแลผู้ป่วย และการจัดทำระบบคัดกรอง ผู้ติดเชื้อในสถานที่คุณชั้ง เป็นต้น
- การปล่อยตัวบุคคลอาจถูกนำมาพิจารณา โดยการปล่อยตัวนี้หมายความรวมถึง เด็ก ผู้ที่มีปัญหา สุขภาพเล็กน้อย ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อจากการติดเชื้อไวรัส ผู้ที่กระทำการผิดกฎหมาย และผู้ที่ถูก ควบคุมตัวเนื่องจากมีความผิดที่ไม่ได้รับการรับรองภายใต้กฎหมาย ทั้งนี้ ในการพิจารณาปล่อย ตัวของกลุ่มบุคคลดังกล่าวจำเป็นต้องมีการปรึกษาหารือและความร่วมมือกับผู้ดูแล รวมถึง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมาตรการป้องกันเพื่อลีกเลี่ยงการแพร่กระจายของไวรัส เพื่อให้แน่ใจว่าได้เตรียมการดูแลที่เพียงพอแล้ว

- บุคคลที่อยู่ภายใต้การกักตัวในสถานสงเคราะห์หรือสถานที่คุมขังความมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจได้ง่าย รวมถึงควรยังคงได้รับสิทธิในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวของพวกรเข้อย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมมาตรการในการเเครพต่อสิทธิในการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมและสิทธิของเหยื่อ เมื่อมีการใช้มาตรการที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด 19
- สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรส่งเสริมให้มีการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ สำหรับประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ โดยรัฐควรใช้นาตรการที่เฉพาะเจาะจงเพื่อจัดการกับสิทธิ และความต้องการของกลุ่มหรือบุคคลที่อาจเผชิญอุปสรรคในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ เช่น เด็ก ผู้หญิง สรุเรียมีครรภ์ ผู้สูงอายุ และกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นต้น
- สนับสนุนอาหาร น้ำ ที่พักพิง การสุขาภิบาล และสินค้าเกี่ยวกับการป้องกันและสุอนามัย รวมถึงและความช่วยเหลืออื่นๆ โดยประชาชนทุกคนควรสามารถเข้าถึงได้โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ อาหารควรมีคุณค่าทางโภชนาการ มีคุณภาพดี และคำนึงถึงอายุของบุคคลที่ได้รับ สภาพความเป็นอยู่ สุขภาพ อาชีพ และเพศ
- สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรส่งเสริมในเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัย รวมถึง ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกในการดูแลสุขภาพ ยา และอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment - PPE) นอกจากนี้ ควรให้ความสนใจกับสภาพการทำงาน ของบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ตลอดจนดำเนินการสนับสนุนให้บุคลากร ด้านสาธารณสุขทั้งหญิงและชายได้มีสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและได้รับการจ่ายค่าตอบแทน ที่ยุติธรรม
- สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรติดตามผลกระทบที่เกิดจากโรคโควิด 19 และมาตรการ ที่เกี่ยวข้องที่กระทบต่อประชาชนในด้านสิทธิในการทำงาน สิทธิในการมีมาตรฐานการครองชีพ ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และสิทธิในการดำรงชีวิต รวมถึงควรสนับสนุนให้รัฐบาลกำหนด มาตรการเพื่อแก้ไขผลกระทบที่เกิดจากโรคโควิด 19 นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรติดตามแผนงานของรัฐบาลในการรับมือกับโรคโควิด 19 ว่าความมีการกำหนดถึงมาตรการ คุ้มครองผู้ที่ติดโรคโควิด 19 และมาตรการทางรายได้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถประกอบอาชีพ รวมถึงแผนดังกล่าวควรให้ความใส่ใจต่อกลุ่มสตรีเป็นการเฉพาะเนื่องจากเป็นกลุ่มนี้มีแนวโน้ม ที่จะได้รับความเสี่ยงในการไม่ได้รับค่าตอบแทนเพราะส่วนใหญ่มากเป็นแรงงานอุร่องระบบ ตลอดจนให้ความใส่ใจต่อกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับผลกระทบเกี่ยวกับเรื่อง การจ้างงานที่ลดลง
- สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรประเมินผลกระทบของการระบาดใหญ่ของโรคโควิด 19 ต่อเศรษฐกิจ และการอุปโภคสิทธิที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ และควรพิจารณา ว่ามาตรการบรรเทาทุกข์ทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลกำหนดเพื่อแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น มีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจดังกล่าวควรมีเป้าหมาย

ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้วยการสนับสนุนนวัตกรรม การคุ้มครองทางสังคม การศึกษา การเพิ่มขีดความสามารถ และการมีโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ รวมทั้ง การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจแบบคาร์บอนต่ำ

- สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรแก้ปัญหาในเรื่องของ การตีตรา การเลือกปฏิบัติ การเหยียดเชื้อชาติ ความเกลียดกลัวชาวต่างชาติ และการยุยงให้เกิดความรุนแรง ในช่วงการระบาดของโควิด 19 ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน มีมิติในเรื่องเพศ และมีการอ้างอิงหลักฐาน รวมถึงการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องโควิด 19 นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรให้ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อผู้ป่วยโควิด 19 ครอบครัวของผู้ติดเชื้อ ผู้ที่หายจากโควิด 19 แล้ว และเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เช่น ผู้อพยพ ผู้โดยย้ายถิ่นฐาน เป็นต้น
- ดำเนินการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมในเรื่องการเลือกปฏิบัติ และเรื่องเพศ (เช่น การเห็นรวมว่าบทบาทการดูแลครอบครัวเป็นของสตรี หรือผู้หญิงและเด็กเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อมากกว่า เป็นต้น) ที่มีอยู่แล้วก่อนเกิดโครรบادโดยมีแนวโน้มที่จะเลวร้ายยิ่งขึ้นในช่วงของรับมือกับโครรบادอันนำไปสู่การกีดกันสตรีและกลุ่มประชาบางกลุ่มตลอดชีวิต

อ่านเพิ่มเติม

1. คำแนะนำเกี่ยวกับโควิด 19 ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สามารถลีบคันเพิ่มเติมได้ที่ : <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/COVID-19.aspx>
2. บทสรุปแนวปฏิบัติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ตามคำแนะนำของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ https://www.ohchr.org/Documents/Events/COVID-19_Guidance.pdf